

باسمه تعالی

درس مبانی اقتصاد

تمرین شماره ۲

۱. اثباتی یا دستوری^۱ یا ارزشی بودن عبارات زیر را مشخص کنید. در خصوص گزاره‌های دستوری، ارزش (Norm) مدنظر و گزاره توصیفی مرتبط را بیان کنید.
- ۱.۱ دولت موظف است آموزشی ابتدایی را برای هر شهروند فراهم کند.
- ۲.۱ پدر یک خانواده: قیمت گوشت باید ارزان باشد.
- ۳.۱ یک دامدار: قیمت گوشت باید گران باشد.
- ۴.۱ یک بیمار: هزینه درمانی باید مجانی باشد.
- ۵.۱ یک پزشک: هزینه درمانی نباید مجانی باشد.
- ۶.۱ اجبار یک گندم کار به فروش گندم به نصف قیمت منجر به عدم کاشت گندم میشود.
- ۷.۱ کاهش رشد نقدینگی منجر به کاهش تورم میشود.
- ۸.۱ برای کاهش تورم باید رشد نقدینگی را کاهش داد.
- ۹.۱ سی درصد خانوارها زیر خط فقر هستند.
- ۱۰.۱ برای کاهش جمعیت زیر خط فقر باید انرژی را به قیمت واقعی فروخت و منابع حاصل را به صورت یارانه مساوی توزیع کرد.
- ۱۱.۱ برای کاهش جمعیت زیر خط فقر باید جلوی افزایش قیمت انرژی را گرفت.
- ۱۲.۱ برای کاهش قیمت مسکن باید فولاد را از بورس کالا خارج کرد و با قیمت مصوب دولتی و نصف قیمت عرضه کرد.
- ۱۳.۱ خارج کردن فولاد از بورس کالا و عرضه با قیمت مصوب دولتی به نصف قیمت بازار منجر به ورشکستگی شرکتهای تولیدکننده فولاد میشود و در نتیجه قیمت فولاد در بازار بالاتر خواهد رفت.
- ۱۴.۱ نرخ تورم امسال ۳۰ درصد خواهد بود.
- ۱۵.۱ نرخ تورم امسال ۳۰ درصد باید باشد.
- ۱۶.۱ نرخ ارز در پایان امسال ۶۰ هزار تومان خواهد بود.
- ۱۷.۱ نرخ ارز در پایان امسال ۱۵ هزار تومان باید باشد.
- ۱۸.۱ انسان ذاتاً صدق را دوست دارد.
- ۱۹.۱ انسان باید صادق باشد.
- ۲۰.۱ انسانها به دنبال بیشینه کردن مطلوبیت خود از زندگی هستند.
- ۲۱.۱ انسانها باید به دنبال بیشینه کردن مطلوبیت خود از زندگی باشند.
- ۲۲.۱ بنگاه های اقتصادی به دنبال بیشینه کردن سود ناشی از تولید محصول خود هستند.
- ۲۳.۱ بنگاه های اقتصادی باید به دنبال بیشینه کردن سود ناشی از تولید محصول خود باشند.
- ۲۴.۱ یک موسسه خیریه به دنبال بیشینه کردن سود نیست.
- ۲۵.۱ یک موسسه خیریه نباید به دنبال بیشینه کردن سود باشد.
- ۲۶.۱ خودکفایی در تولید تمام کالاها باعث استقلال یک کشور و بینبازی از سایر کشورها می شود.
- ۲۷.۱ تمام کالاها را باید خودمان در کشور تولید کنیم.
- ۲۸.۱ تولید تمام کالاها در کشور منجر به عدم بهره مندی از دانش بشر در تولید کالاها میشود و باعث عدم رشد اقتصادی خواهد شد.

¹ Positive vs. Normative Statements

- ۲۹.۱ تمام کالاها را نباید خودمان در کشور تولید کنیم.
- ۳۰.۱ رئیس جمهور در دیدار با اقشار مردم سمنان: "برنامه‌ریزی برای شیفت‌های کاری در کارخانه‌ها باید بگونه‌ای باشد که منزلت خانم‌ها رعایت شود."
- ۳۱.۱ اخذ مالیات و بازتوزیع آن منجر به کاهش فقر و نیز کاهش رشد اقتصادی میشود.
- ۳۲.۱ نباید مالیات زیاد اخذ کرد و آن را باز توزیع کرد.
- ۳۳.۱ باید مالیات زیاد اخذ کرد و آن را باز توزیع کرد.
۲. در سال‌های اخیر، خشک شدن دریاچه ارومیه، بحران کم آبی و برداشت بیش از حد از منابع آبی به یکی از مهمترین مشکلات کشور بدل شده است، معضلی که می‌تواند در درازمدت اثرات جبران ناپذیری بر محیط زیست داشته باشد. در تحلیل چرایی این وضعیت گفته می‌شود که میزان استفاده ایران از منابع طبیعی چندین برابر مقداری است که باید باشد.
- اقتصاددان‌ها در راستای حل این مشکل گزینه‌های مختلفی را پیشنهاد داده اند که مهمترین آن‌ها عبارتند از:
- (a) فرهنگسازی برای مصرف بهینه آب (به طور خاص استفاده از آبیاری قطره‌ای در کشاورزی)
- (b) خرید زمینهای کشاورزی و حق آب برای روی آوردن کشاورزان به مشاغل دیگر
- (c) افزایش قیمت آب
- با توجه به اینکه اقتصاددانان در خصوص مسائل گوناگون اختلاف نظر دارند، آیا این موضوع طبیعی به نظر میرسد؟ منشا اختلافات در چیست؟
۳. دولت‌ها سیاست‌های مختلفی را برای بهبود کارایی و یا افزایش برابری انجام می‌دهند. از بین سیاست‌های زیر تعیین کنید که هر کدام با چه هدفی صورت گرفته است؟
- a. ممنوعیت استعمال دخانیات در مکان‌های عمومی
- b. قرار دادن جریمه بابت استفاده از تلفن همراه در حین رانندگی
- c. تقسیم ایران خودرو به بنگاه‌های کوچکتر خودروسازی
- d. خصوصی سازی شرکت های دولتی
- e. حذف بارانه حامل های انرژی و واریز مبلغ نقدی جایگزین به حساب تمام اقشار جامعه
۴. برخی اقتصاددانان با یک ساختار ارزشی: «قیمت انرژی نباید افزایش یابد.» برخی دیگر با همان ساختار ارزشی: «قیمت انرژی باید افزایش یابد.» دلیل تفاوت در این گزاره تجویزی چیست؟
۵. آیا علم اقتصاد بومی معنا دارد؟ چرا؟ آیا تحلیل اقتصاد ایران در حالیکه علم اقتصاد جهان شمول است معنا دارد؟ اگر بله، چگونه؟
۶. تفاوت مکتب، نظام و علم در چیست؟